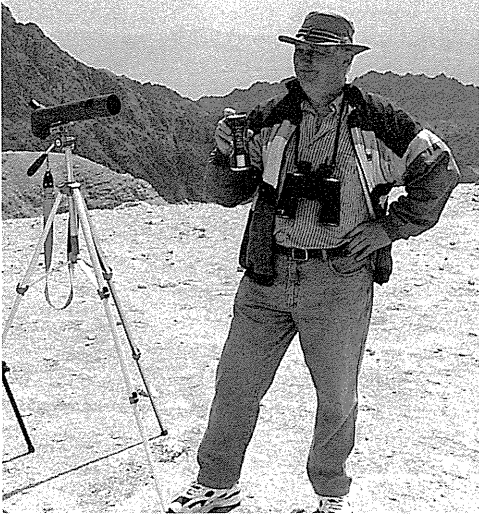


Personalia



Niels Hesselbjerg Christensen

29. marts 1931 — 18. december 1998

Niels Hesselbjerg blev allerede som dreng interesseret i fugle og forblev resten af livet en ivrig amatørornitolog. Han blev civilingeniør i 1954 og var ansat i F. L. Schmidt, på Risø og ved Polyteknisk Læreanstalt, nu Danmarks Tekniske Universitet. Han blev dr. techn. i 1967 – en titel han sjældent anvendte. Hans faglige område var faststofkemi, dvs. cement, keramik, glas m.m. Det førte bl.a. til medarbejderskab ved Den Store Danske Encyklopædi.

Fuglene var altid en alvorlig konkurrent til det professionelle arbejde. Omkring 1950 kom han ind i kredsen omkring Blume, Frølich og Palm og "Dansk Fugleforskning", der var en af de første organiserede bestræbelser på at bruge feltornitologernes iagttagelser til belysning af fuglelivet, bl.a. manifesteret i de dupliserede hæfter "Fugle Nyt", som han var skrivende medarbejder på. De var forløbere for senere tiders "Siden Sidst" og de talrige lokal- og regionsrapporter. Niels blev snart inspireret af egne iagttagelser til at skrive om fugle. Tidligst udkom en oversigt over Lille Fluesnappers forekomst (DOFT 1952). Han var en af pioniererne mht. rovfugleidentifikation af bl.a. skrigeørnene (Fugle Nyt 1960, Vår Fågelværlid 1962, Feltornithologen 1963, DOFT 1967 og 1968). Som ung civilingeniør i F. L. Schmidt blev han udsendt til Iraq og Sudan, hvor han havde lejlighed til at iagttage fugle, som det dengang var de færreste forundt at se (DOFT 1960 og 1962). Han var interesseret i trækforhold og var bl.a. en af de første, der beskrev trækobservationer fra Skagen (DOFT 1954 og 1958), hvor han i sine seneste år blev en hyppig gæst efter at være blevet ålborgenser. I 1964 deltog han sammen med Niels Tho-

mas Rosenberg og Benny Génsbøl i en ornitologisk ekspedition til Daneborgområdet i Nordøstgrønland. Ekspeditionen observerede og beskrev bl.a. fældningstrækket af Kortnæbbet Gås til Nordøstgrønland fra de islandske ynglepladser (Ibis 1965, DOFT 1967, Meddr Grønland 1970). Niels var forfatter til eller aktiv medarbejder på op mod 40 ornitologiske artikler og meddelelser. Han deltog i arbejdet i det feltornitologiske udvalg for Sjælland og i sjældenhedsudvalgets første tid fra 1965 til 1970, men følte sig ikke særligt hjemme i organisatorisk sammenhæng.

Niels Hesselbjerg var også historisk interesseret, og hans interesser fandt de senere år sammen i studiet af falkejagtens historie. Han fascineredes af den tidlige viden om rovfuglene, som kunne findes hos falkejægere, berømtest af alle den tysk-romerske kejser Frederik II (1272 - 1337), hvis bog "De arte venande cum avibus" f.eks. klart skelner mellem de forskellige rovfuglearter og endog erkendte, at middelhavsracen af Vandrefalk, *Falco peregrinus brookeri*, var en særlig undertype af arten, århundreder før arts- og racebegreber fik nutidigt indhold. Niels skrev herom i "Sfinx" (tidsskrift for Middelhavsegnes historie), og i den store og grundigt dokumenterede afhandling "De store falke fra de danske konger", som han udgav på eget forlag i 1995. Han beskrev heri den organiserede falkefangst i 15-17-hundredtallet i de danske kongeriger, frem for alt på Island. Kongerne var selv sjældent interesserede i falkejagt, men anvendte falke som gaver til europæiske fyrstehuse - en diplomatisk tradition, som kan føres tilbage til middelalderen. Københavnske stednavne som Falkoner Allé og Falkonercentret minder endnu om Falkonergården, hvor falterne blev passet, inden de blev sendt videre til deres destinationer nede i Europa. Indberetningerne til kongen med bl.a. fangststallene af falke indeholdt også biologisk information, og Niels beskrev, hvorledes Jagt-falkenes tal på Island fluktuerede cyklisk, utvivlsomt i takt med rypernes bestandssvingninger.

Niels var en meget kyndig og kritisk fuglekender, men tilbageholdende med at udstille sine færdigheder blandt fremmede. Nutidens krydsjagt fandt han udartet, men han havde ligefuldt stor fornøjelse af de usædvanlige iagttagelser, som krydrede hans egne fugleture. En aften i 1959, da jeg kom til Blåvand for at tilbringe nogle dage sammen med Niels og Gerda, kunne de fortælle om dagens iagttagelse af en Brun Fluesnapper (DOFT 1960). Med den tids håndbøger var det ikke så ligetil en identifikation, men den holdt for nærmere studier. Niels' skuffelse over, at fuglen ikke lod sig finde og vise frem den næste dag, var næsten større end min.

De seneste år blev præget af tilbagevendende sygdom, men så længe han kunne, arbejdede Niels Hesselbjerg videre med Rigsarkivets materiale om falkefangsten og tog på fugleture i Nordjylland. Niels har mere end de fleste af sin tids feltornitologer efterladt sig blivende spor, og han har blandt sine mange fuglevenner efterladt mindet om en højt begavet, inspirerende og trofast fælle på fugleture igennem et halvt århundrede.

Joels Ramsøe Jacobsen